

מעבודת ומוגשג" הרב
מנחם מענדל רימס
מסייע בעריכה:
הרב אלב' וולף

מתורתו של כ"ק רבי לוי יצחק זצ"ל

כאשר יהודי חוטא ר"ל הוא גורם שני דברים נוראיים⁴.

א} הוא יוצר מחיצה בין נשמתו להקב"ה. כמ"ש "כי אם עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלוקים"⁵.

ב} הוא ממשיך חיות ושפע לכוחות הטומאה. הוא לקח חיות אלוקית פנימית שמושפעת לנשמתו, ובכך חיות אלוקית זו הוא עושה את ההיפך מרצונו של הקב"ה.

משל למה הדבר דומה, לשליח המלך שקיבל מהמלך מענקים כספיים, וכוחות צבאיים מיוחדים, ותמורת למלאות שליחותו, הרי הוא משתף פעולה עם אויבי המלך, הוא מעניק להם את המענקים שקיבל מהמלך.

כל נשמה מקבלת חיות ושפע מפנימיות החיות האלוקית, כאשר הוא חוטא הוא מעניק את השפע הזה לסטרא אחרא והקליפות ר"ל.

התיקון לשתי פגמים אלו הוא שיתבונן בנבזות המעשה שעשה, ובחומרת הדברים שגרם⁶.

אזי יתעוררו בו שתי רגשות, האחת שבירת הלב ונמיכות רוח, והשנייה רחמים גדולים על נשמתו שנמצאת בשפל המצב.

מתוך רגשות אלו יעשה החלטה תקיפה ואמיצה, לכל ישוב עוד לכסלה, ולא יעבור עוד לעולם על רצון הקדוש ברוך הוא, ויבקש את רחמי ה' האין סופיים שיסלה וימחל לו.

פרשת השבוע נפתחת בסדר עבודת יום הכיפורים.

בסיום תיאור מצוות עבודות יום הכיפורים כתוב בתורה: **"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני הוי"ה אלהיכם"**.

יום הכיפורים הוא יום התשובה וכפרת עוונות, כשמו יום "הכיפורים" מלשון כפרה.

רבי לוי יצחק מדייק מהכתוב **"כי יום כפרים הוא"** כיפורים לשון רבים, שישנם שתי כפרות ביום הכיפורים. שתי סוגי הכפרה נובעים משתי סוגים **כלליים** של עבודת התשובה שישנם ביום הכיפורים.

במאמר שלפנינו יבאר ר' לוי יצחק:

שישנם שלושה אופנים **פריטים** בעבודת התשובה, וכנגדם כתובים בפסוק זה שלושה מדרגות של כפרה וטהרה.

א- כי ביום הזה יכפר עליכם.

ב- לטהר אתכם מכל חטאתיכם.

ג- מכל חטאתיכם לפני הוי"ה אלהיכם תטהרו.

א שוב א' - סילוק הפגם, כפרה. ע"י חרטה ועזיבת החטא.

מבאר ר' לוי יצחק: עיקר ענין התשובה אינו דווקא על חטאים, אלא עניין התשובה הוא לשוב אל ה'. לדבוק בה', כמו שהייתה הנשמה דבוקה בהקב"ה לפני שירדה לעוה"ז⁷.

כדי להגיע לדביקות מוחלטת בה', ישנם שלושה שלבים של תשובה.

השלב הראשון הוא להסיר את המחיצות המבדילות בין יהודי להקב"ה.

4 שם, פרק ה', ופרק ו'.
5 ישעיהו נט, ב.
6 אגרת התשובה פרק ז'.

1 ויקרא טז, ז.
2 שם כג, כח.
3 אגרת התשובה פרק ח'.

היא כתובה בפסוק "לטהר אתכם מכל חטאתיכם" לא רק כפרה וקינוח מעוונות כי אם טהרה.

מטרת קינוח החטא בתשובה שבשלב הראשון היא בכדי ליצור אחר כך משיכה לאלוקות. כי ביום הזה יכפר עליכם" מן העוונות, אך המטרה היא בכדי "לטהר אתכם מכל חטאתיכם" להביא אתכם לטהרה¹².

 שלב ג' - דביקות באלוקות, ע"י תורה ומצוות, תשובה ודאי.

השלב השלישי הוא להדבק באלוקות. לאחר שהאדם נמשך לאלוקות, הוא חפץ להידבק באלוקות, כעת הוא צריך בפועל לדבוק באלוקות כפשוטו. בזה נשלם ביטולו והתאחדותו עם הקב"ה¹³.

סיבה נוספת לחשיבות השלב השלישי היא: אם יהודי נמשך להקב"ה אך לא נדבק בו, הרי מכיוון שאין הוא יכול להתמיד בהתבוננותו, אם כן במשך הזמן הוא יחזור להיות מציאות עצמאית נפרדת מאלוקות.

אך אם הוא נדבק בהקב"ה שוב אין דרך שייפרד חלילה, המשיכה לאלוקות לא תופסק לעולם. תשובה זו נקראת תשובה ודאית. התשובה הזו גורמת שהמשיכה לאלוקות והרצון לדבוק בה' תהיה אמיתית, ודאית ונצחית¹⁴.

כיצד נדבקים באלוקות?
הדביקות בהקב"ה נפעלת על ידי לימוד תורתו וקיום מצוותיו. על ידי לימוד התורה מתאחדים שכל, מחשבת ודיבור האדם, בשכלו, מחשבתו ודיבורו של הקב"ה, על ידי קיום המצוות מתאחדים כל כלי המעשה והאיברים עם הקב"ה ורצונו.

ע"י עבודת התשובה הזו נמשכים הרחמים האין סופיים של הקב"ה, ממילא, א' נשברת מחיצת הברזל שנגרמה ע"י העבירה, ב' מסתלקת החיות האלוקית שנמשכה לקליפה⁷.

זוהי המדרגה הראשונה בתשובה, לסלק את החטאים. היא כתובה בפסוק "כי ביום הזה יכפר עליכם", "יכפר" מלשון קינוח, התשובה מקנחת את החוטא מהחטאים.

 שלב ב' - משיכה לאלוקות, ע"י התבוננות, תשובה שלימה.

השלב השני הוא ליצור משיכה לאלוקות.

לאחר שהאדם נפרד ונוקה מן החטאים, כעת הוא יכול להתחיל לשוב אל ה' ולדבוק בו⁸.

כמ"ש "שובה אלי כי גאלתיך"⁹. לאחר ש"גאלתיך", דהיינו לאחר שהקב"ה גאל אותו מן החטאים, ממילא אין עוד מה שיסתיר ויחצוץ בין יהודי להקב"ה, אם כן כעת מתחילה העבודה של "שובה אלי" לשוב אל ה'.

כיצד יוצרים משיכה לאלוקות?

כאשר יתבונן היטב בגדולת ה', באמיתותו, רבוב חסדו וטובו, בבריאת העולמות והתהוותם בכל רגע.

אזי תיווצר בו משיכה כללית לאלוקות. יתעוררו בו רגשות של אהבת ה', רצון לדבוק בה', יראת ה', רצון להתבטל בפני האמת האלוקית ולא להיות קיים כמציאות נפרדת, התפעלות מגדולת ה' וכו' וכו'¹⁰.

תשובה זו נקראת תשובה שלימה¹¹. שהרי האדם שב בשלימות אל ה'. אין זה רק מציאות נפרדת מאלוקות שאין לה עוונות. כי אם מציאות שנמשכת לאלוקות בכל נפשה.

זוהי המדרגה השנייה בעבודת התשובה, להימשך לאלוקות, לחפוף להדבק בהקב"ה.

12 שם, פרק י'

13 שם, פרק ט'

14 ראה לקלוי"צ בקטע זה בהמשך דבריו, ז"ל: תשובה ודאי הוא בחינת תשובה עלאה בהמשכה מלמעלה למטה, שאז דוקא הוא ודאי, מה שאין כן תשובה עלאה מלמטה למעלה הנ"ל שהוא בבחינת רצוא והעלאה, אם שהיא תשובה שלימה, אך אינה ודאי, היינו שישאר בתשובתו, כי מאחר שהיא בבחינת רצוא דגבורות מי יודע אולי יסתעפו וימשכו עוד הפעם הגבורות למטה, מה שאין כן התשובה עלאה מלמעלה למטה היא בחינת תשובה ודאי שישאר בתשובתו, עכ"ל.

7 שם, פרק ח'

8 שם.

9 ישעיהו מז, כב.

10 אגרת התשובה פרק ט'.

11 שם, פרק ח'.

טעמו וראו כי טוב

לשון הרב בתורתו של רבי לוי יצחק

אך הענין הוא כי הנה בפסוק כתיב ב' פעמים טהרה, 'לטהר' 'טהרו', ובאמצע כתיב 'מכל הטאתיכם', ויתפרש מה שכתוב 'מכל הטאתיכם' לכהן ולכאן, היינו א' - לטהר אתכם מכל הטאתיכם. ב' - מכל הטאתיכם לפני ה' טהרו. ומתחלה כתיב 'כפר עליכם', אם כן יש כאן ג' דברים, א' - 'כפר עליכם. ב' - לטהר אתכם מכל הטאתיכם. ג' - מכל הטאתיכם לפני ה' טהרו.

והוא כי יש ג' בחינות תשובה, א' - תשובה תתאה, שהוא תשוב ה' תתאה דמלכות, ועל ידי תשובה זאת נעשה שאין יניקה לחיצונים מהשפעת ה' תתאה, וכן בנפש האלקית שבאדם שוב אין עונותיכם מבדילים, וכמו שכתוב 'ונקה' מנקה הוא לשבים, לרחוץ ולנקות נפשם מלברשים הצואים כו'.

אחר כך הוא תשובה עלאה, תשוב ה' עלאה, בינה. ובתשובה עלאה גופא יש ב' בחינות, א' - בחינת תשובה עלאה מלמטה למעלה. ב' - תשובה מלמעלה למטה בבחינת המשכה. ובחינת תשובה תתאה הוא לצורך תשובה עלאה. כמו שכתוב באגרת התשובה פ"י בפ"י אין עומדין להתפלל אלא מתוך כוונת ראש, ובפירוש שובה אלי בתשובה עלאה מאחר שנאלתיך מן החיצונים בתשובה תתאה, עיין שם היטב.

והנה יום הכפורים הוא יום התשובה בכלל, ויש בו ב' בחינות תשובה, א' - תשובה תתאה ה' תתאה דמלכות, ב' - תשובה עלאה ה' עלאה דבינה, כי כפורים הוא לשון רבים תריץ, הוא מלכות ובינה שמתחברין יחד.

ובתשובה עלאה גופא יש ב' בחינות, א' - בבחינת העלאה מלמטה למעלה. ב' - בבחינת המשכה מלמעלה למטה. והיינו ג' דברים האמורים בפסוק, א' - 'כפר עליכם', שפירוש יכפר הוא קנינה, והוא שמקנה את החטא, הוא על ידי תשובה תתאה, שעל ידי זה נעשה 'ונקה' שמנקה מלבושים הצואים.

ב' 'לטהר אתכם מכל הטאתיכם', לטהר הוא על ידי תשובה עלאה, ולכן כתיב לטהר בל, הוא {כי} מה שיכפר עליכם לקנה החטא על ידי תשובה תתאה, הוא בכדי לטהר אחר כך בתשובה עלאה שמלמטה למעלה. ג' - 'מכל הטאתיכם לפני ה' טהרו', הטהרה הזאת הוא על ידי בחינת תשובה עלאה שבבחינת המשכה מלמעלה למטה.

(לקוטי לוי יצחק, חלק שמות - דברים, עמוד קעט)

זוהי המדרגה השלישית בעבודת התשובה, להדבק בהקב"ה. היא כתובה בפסוק "מכל הטאתיכם לפני הוי"ה טהרו". ■

סיכום המאמר:

רבי לוי יצחק מבאר שישים שלושה שלבים ומדרגות בעבודת התשובה. תשובה על החטאים, תשובה שלמה ותשובה וודאית.

השלב הראשון תשובה על החטאים. כאשר יהודי נכשל בעבירה ר"ל, הוא גורם לשני דברים, א) הוא יוצר מחיצה שמבדילה בינו לבין הקב"ה. ב) הוא ממשיך שפע וכוחות אלוקים לטטרא אחרא. אופן עשית התשובה על כך הוא, שיתבונן במה שפעל ועשה על ידי מעשיו, ממילא הוא יבוא לשברון הלב ולרחמים על נשמתו. ומתוך כך יקבל על עצמו החלטה תקיפה לכל ישוב עוד לכסלה לעבור על מצוות המלך הקב"ה.

על ידי אופן התשובה זה ממשיך האדם את רחמי ה' האין סופיים, ובזה הוא שובר את המחיצה בינו להקב"ה, ומונע את יניקת הקליפות.

השלב השני תשובה שלמה. לאחר שהאדם נתקן את חטאיו, הוא יכול להתחיל לשוב באמת אל ה', להשיב את נפשו האלוקית לצור מחצבתה. אופן עשית התשובה הוא, שיתבונן בגדולתו של הקב"ה, ובאמיתותו וכדו', ממילא יתעוררו בו רגשות של אהבת ה', ביטול לאלקות, ותשוקה להידבק בהקב"ה. זוהי תשובה שלמה, שעל ידי כך הוא משיב את כל הנפש את הקב"ה.

השלב בשלישי תשובה ודאית. גם לאחר שהאדם יצר בקרבו תשוקה לאלקות, עדיין אין וודאות שבמשך הזמן לא יפול שוב ממדרגתו, ועדיין יכול הוא להיפטר שוב ח"ו. אופן עשית התשובה הודאית היא, שמתוך התשוקה להידבק בהקב"ה, ילמד את תורת ה' ויקיים את מצוות ה'. על ידי אופן תשובה זה האדם נדבק ומתכלל באלקות, ושוב לא יפול ממדרגתו.

אומר רבי לוי יצחק ששלושת הדרגות מרומזות בפסוק "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' טהרו".

"כי ביום הזה יכפר עליכם" - תשובה על חטאים, יכפר מלשון קיטון וניקיון, הקב"ה ינקה את הפגמים.

"לטהר אתכם מכל חטאתיכם" - תשובה שלמה, לא רק קיטון מחטאים, כי אם גם טהרה, "לטהר אתכם".

"מכל חטאתיכם לפני ה' טהרו" - תשובה ודאית.

הנעשה ובהקשר לזה סיפר את הסיפור הבא:

רבי לוי יצחק התבקש פעם להעניק הכשר למפעל של יצור סוכר לפסח.

רבי לוי יצחק ניגש למפעל כדי לבדוק ולחקור את כל פרטי תהליך הייצור, מתחילתו ועד סופו, מבלי לפסוח על שום שלב בהליך הייצור.

כחלק ממסע הסוכר במפעל, אחרי שהסוכר התחמם והומס, הוא נסע כנוזל במעין שוקת, בצינור שפתוח בחלקו העליון, ואחד העובדים עמד ופיקח על המסע של הסוכר, לוודא שהכל זורם כתקנו ולא נוצרות תקלות.

למרות שבחלק זה של המפעל לכאורה אין מקום לתקלה-כשרותית, בכל זאת רבי לוי יצחק לא פסח על שום שלב של הייצור, וגם לאיזור זה של המפעל הוא נכנס וביקש לראות מקרוב את כל התהליך. כשהוא נכנס לאולם הזה ראה רבי לוי יצחק כיצד אותו עובד גוי מוציא מכיסו חתיכת לחם, טובל אותה בסוכר החם כדי להמתיק את ארוחתו, וכך אוכל אותה להנאתו.

כמובן שרבי לוי יצחק סירב להעניק הכשר לפס הייצור. ■

כקטניות ופסח

סיפור הרה"ח הרב יוסף גולדברג, ששבת אחת הי' ביקטרינוסלב, ורבי לוי יצחק אמר לו: "מבלי להכנס לצד ההלכה שבדבר, הרי קטניות וחג הפסח אינם תואמים על פי שרשם".

ולכאורה ניתן להשוות את הדברים עם המובא בתורתו של רבי לוי יצחק, שם הוא מבאר ש"קטניות" הינן מלשון "קטנות", ובחינתן הוא דינים וגבורות, ובלשון תורת הקבלה מוחין דקטנות (וכפי שהוא מרחיב שם בנושא, ואגב ביאורו הוא גם כותב שלכן הקטניות הן בצבע אדום), ואילו חג הפסח תוכנו הוא בחינת חסדים, זה היום בו עם ישראל יצא ממצרים, שתוכנו הפנימי הוא היציאה מהמיצרים וגבולים, מהמיצר של מוחין קטנות.

כך שתוכנם של קטניות מנוגד לתוכנו של חג הפסח.

*

הקפדה בכשרות

הסיפורים המוכרים ביותר רבנותו של רבי לוי יצחק הינם הסיפורים שהרבי סיפר כמה פעמים בהתוועדויות ובשיחות קודש, על הקפדתו של אביו עד 'קוצו של יו"ד' על כשרות המצות לחג הפסח, ולשם כך העמיד את עצמו בסכנת חיים, עמד איתן ללא חת, בגאון יעקב, כנגד הממשל הסובייטי, ובחסדי שמיים רצונו הק' עלה בידו.

הסיפור הבא גם הוא מתייחס להקפדת-כשרות סביב חג הפסח, אך לא על המצות, אלא על הכנת סוכר כשר לפסח.

סיפר הגאון החסיד הרב לייבל שפירא, מה ששמע מזקנו הרב החסיד הרב שניאור זלמן וילנקין (ה"מלמד" של הרבי), שהתגורר בעיר יקטרינוסלב. הרב וילנקין דיבר עם נכדו הרב שפירא על כך שרב בישראל צריך לדייק בכל פרט, להיות עירני לכל